

Usmernenie k postupu pri náleze vedľajších živočíšnych produktov alebo uhynutej zveri

Usmernenie sa vydáva v spolupráci so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky.

V zmysle § 1 ods. 4 písm. c) zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o odpadoch“), ak osobitné predpisy neustanovujú inak, vzťahuje sa tento zákon na nakladanie s odpadmi živočíšneho pôvodu.

V niektorých prípadoch, má zákon o odpadoch postavenie všeobecného zákona a niektoré ďalšie zákony upravujúce režim niektorých odpadov sú vo vzťahu k zákonu o odpadoch, zákonom špeciálnym. V konkrétnom prípade sa tak prednostne uplatní zákon špeciálny a zákon všeobecný sa uplatní len vtedy, ak špeciálny zákon niektorú oblasť nakladania s daným odpadom neupravuje.

A)

Odkaz číslo 7 v § 1 ods. 4 písm. c) zákona o odpadoch odkazuje okrem iných právnych predpisov aj na zákon č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov. V súčasnosti ide neaktuálny odkaz a nová právna úprava nakladania s odpadmi živočíšneho pôvodu je upravená v zákone č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti (ďalej len „zákon o veterinárnej starostlivosti“) a vedľajšie živočíšne produkty a odvodené produkty v Nariadení EP a R (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1774/2002 (ďalej len „nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch“). Nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch sa na voľne žijúcu zver vzťahuje v prípade, ak je na územie vyhlásené opatrenie na eradikáciu ochorenia u zvierat.

Zákon o veterinárnej starostlivosti nepoužíva pojem „odpady živočíšneho pôvodu“ ale pojem „vedľajšie živočíšne produkty“, ktorý však nedefinuje, ale odkazuje na Čl. 3 ods. 1 a 2 nariadenia o vedľajších živočíšnych produktoch. Podľa článku 3 ods. 1 nariadenia pod spojením vedľajšie živočíšne produkty sa rozumejú celé telá zvierat alebo ich časti, produkty živočíšneho pôvodu alebo iné produkty získané zo zvierat, ktoré nie sú určené na ľudskú spotrebu vrátane oocytov, embrií a spermy.

V zmysle § 29 ods. 5 zákona o veterinárnej starostlivosti vlastník zvierat, držiteľ zvierat a pôvodca živočíšnych vedľajších produktov je povinný zabezpečiť odstránenie živočíšnych vedľajších produktov, ktoré vzniknú v súvislosti s jeho činnosťou alebo v jeho prevádzkarni tak, aby sa zabránilo šíreniu chorôb zvierat a zoonóz a je povinný dodržiavať požiadavky uvedené v osobitnom predpise (Príloha III nariadenia (EÚ) č. 142/2011).

Následne podľa § 29 ods. 6 zákona o veterinárnej starostlivosti osoby uvedené v odseku 5 sú povinné

- a) bezodkladne hlásiť výskyt a odovzdať živočíšne vedľajšie produkty fyzickej osobe-podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá vykonáva ich zber a prepravu,
- b) triediť a bezpečne uchovávať živočíšne vedľajšie produkty do doby ich zberu a prepravy na odstránenie tak, aby nedošlo k ich odcudzeniu, k ohrozeniu zdravia ľudí alebo zdravia zvierat alebo k poškodeniu životného prostredia,
- c) zabezpečiť, aby identifikované telá uhynutých zvierat boli pripravené na prepravu na odstránenie spolu s príslušnými dokladmi na identifikáciu.

Z uvedeného vyplýva, že o odstránenie živočíšnych vedľajších produktov, a teda aj o telá resp. časti uhynutého zvierat'a sa má postarať vlastník zvierat'a, držiteľ zvierat'a či pôvodca živočíšnych vedľajších produktov.

Problematickým ustanovením je § 29 ods. 7 zákona o veterinárnej starostlivosti, a to najmä z pohľadu odpadového hospodárstva. Podľa uvedeného ustanovenia, ak nie je vlastník zvierat, držiteľ zvierat alebo pôvodca živočíšnych vedľajších produktov známy, povinnosť oznámiť podľa osobitného predpisu výskyt uhynutého tela zvierat'a alebo živočíšnych vedľajších produktov má ten, kto je

vlastníkom, nájomcom alebo správcom nehnuteľností alebo správcom komunikácie.

Ustanovenie tohto odseku priamo odkazuje na § 18 zákona o odpadoch, ktorý okrem iného upravuje aj postup v prípade, že vlastní, správca alebo nájomca nehnuteľnosti zistí, že na jeho nehnuteľnosti bol umiestnený odpad v rozpore s týmto zákonom. Príslušným orgánom na konanie je v takom prípade obvodný úrad životného prostredia.

V praxi dochádza k úmyselnému zohaveniu zvierat'a s cieľom zmať možnosť jeho identifikácie a tak určiť jeho vlastníka či držiteľa. Keďže dôsledkom takéhoto konania nie je následne možné identifikovať jednak samotné zviera a jednak vlastníka/držiteľa/pôvodcu, dochádza k vysloveniu záveru, že vlastní/držiteľ/pôvodca nie je známy a následne vzniká povinnosť podania oznámenia podľa osobitného predpisu.

V snahe zamedziť zneužívaniu ustanovenia § 29 ods. 7 zákona o veterinárnej starostlivosti a automaticky bez vykonaného šetrenia prenášať povinnosť na obvodné úrady životného prostredia, odbor odpadového hospodárstva, je miestne príslušný orgán štátnej správy vo veterinárnej oblasti (regionálna veterinárna a potravinová správa) povinný najskôr vykonať šetrenie, ak sa jedná o vedľajšie živočíšne produkty, a ak sa nedá šetrením zistiť vlastní/držiteľ/pôvodca vedľajších živočíšnych produktov, podá trestné oznámenie na neznámeho páchatela.

Až po vykonanom šetrení miestne príslušným orgánom štátnej správy vo veterinárnej oblasti a podaním trestného oznámenia prichádza do úvahy použitie ustanovenia § 29 ods. 7 zákona o veterinárnej starostlivosti a príslušným štátnym orgánom na ďalšie konanie sa stáva príslušný obvodný úrad životného prostredia.

Miestne príslušný orgán štátnej správy vo veterinárnej oblasti v súčinnosti s príslušným obvodným úradom životného prostredia na základe okolností, posúdení a možností vydá povolenie na výnimku pri odstraňovaní vedľajších živočíšnych produktov podľa § 8 ods. 3 písm. ac) alebo § 14 ods. 2 písm. f) zákona o veterinárnej starostlivosti.

B)

Pokiaľ ide o zver v zmysle § 2 písm. z) zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) je v zmysle § 55 ods. 8 zákona o poľovníctve poľovník povinný bezodkladne oznámiť poľovníckemu hospodárovi ulovenie chorej, poranenej alebo nájdenie uhynutej zveri.

Je vhodné ešte uviesť § 63 ods. 3 a ods. 4 zákona o poľovníctve. Usmrtená zver, ktorá bola nájdená na nepoľovných plochách, alebo zranená zver, ktorá prebehla alebo preletela na nepoľovné plochy, patrí užívateľovi najbližšieho poľovného revíru. Ak ide o zver, ktorá je zároveň chráneným živočíchom, užívateľ najbližšieho poľovného revíru zabezpečí oznámenie nálezu takejto zveri príslušnému orgánu ochrany prírody.

Ak dôjde k usmrteniu raticovej zveri alebo veľkej šelmy dopravným prostriedkom na nepoľovnej ploche a tá tvorí prekážku pre plynulosť cestnej premávky, usmrtenú zver odstráni správca komunikácie; uloženie odstránenej zveri oznámi užívateľovi najbližšieho poľovného revíru.

V zmysle § 66 ods. 3 zákona o poľovníctve ulovená alebo inak usmrtená zver alebo uhynutá zver alebo jej časti nachádzajúce sa v poľovnom revíri patria užívateľovi poľovného revíru. Zver ulovená, uhynutá alebo inak usmrtená na nepoľovných plochách patrí užívateľovi najbližšieho poľovného revíru, ak sa v tomto zákone neustanovuje inak. Zver ulovená alebo inak usmrtená alebo uhynutá na poľovných pozemkoch, ktoré nie sú zaradené do poľovného revíru, patrí užívateľovi najbližšieho poľovného revíru.

Taktiež je potrebné dodať, že ten kto nájde uhynutú zver je povinný upovedomiť poľovníckeho hospodára najbližšieho poľovného revíru a príslušnú regionálnu veterinárnu a potravinovú správu.

Pokiaľ ide o úhyn zveri v zmysle zákona o poľovníctve, na rozdiel od úhynu hospodárskych zvierat, v praxi by nemali vznikať problémy ohľadne určenia subjektu, ktorému takáto zver patrí.

C)

V prípade nálezu vedľajších živočíšnych produktov (článku 3 ods. 1 nariadenia) vo vodnom toku je orgán štátnej vodnej správy v zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) (ďalej len „vodný zákon“) je oprávnený uložiť pokutu.

V prípade právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľovi za správny delikt v zmysle § 74 ods. 1 písm. n) vodného zákona (*neplní iné povinnosti ustanovené týmto zákonom alebo povinnosti podľa neho uložené orgánom štátnej vodnej správy*) uloží orgán štátnej vodnej správy pokutu do výšky 3 319,39 eura a ak podľa § 75 ods. 9 nepovoleným vypúšťaním odpadových vôd alebo nedovoleným zaobchádzaním so škodlivými látkami alebo obzvlášť škodlivými látkami dôjde k mimoriadnemu zhoršeniu vôd, pokutu možno uložiť až do výšky 165 969, 59 eura.

Ak ide o fyzickú osobu orgán štátnej vodnej správy je oprávnený uložiť pokutu za priestupok v zmysle § 77 ods. 1 písm. g) (*kto mení smer koryta, poškodzuje brehy, ukladá predmety do vodného toku, ktoré môžu ohroziť plynulosť odtoku vody v koryte, zdravie ľudí a ich bezpečnosť, alebo ukladá predmety na miesta, z ktorých môžu byť splavené do vodného toku*), a to do výšky 99,58 eura.

Predpokladom uloženia týchto sankcií je však určenie resp. zistenie osoby zodpovednej, t. j. identifikácia subjektu, ktorý správy delikt spáchal resp. dopustil sa priestupku.

Aj v tomto prípade je však potrebné zistiť, kto je vlastníkom zvierat'a, držiteľom zvierat'a a pôvodcom živočíšnych vedľajších produktov, a teda určiť osobu, ktorá má vedľajšie živočíšne produkty z vodného toku odstrániť.

Ak ide o zver v zmysle § 2 písm. z) zákona o poľovníctve do úvahy prichádza postup podľa bodu B) v opačnom prípade postup podľa bodu A).

V Bratislave, 12.04.2012

Mgr. Ján Ščerbák
riaditeľ odboru odpadového hospodárstva

Vypracovali: MVDr. Zuzana Tkáčová
JUDr. Ivana Škovranová